

Andòcides

Visat núm. 6
(octubre 2008)
per Jordi Redondo

L'orador Andòcides va néixer a Atenes cap al 440 aC al si d'una nissaga de la noblesa més distingida. De ben jove va militar en una de les faccions prooligàrquiques enfrontades amb el poder democràtic. El 415 se'l va acusar d'un doble delicte, amb implicacions en ambdós casos polítics i religioses: la mutilació de les efígies del déu Hermes i la paròdia dels misteris d'Eleusis en honor de Demèter. Per tal de defugir la condemna a mort, Andòcides va acusar molts dels seus correligionaris, incloent-hi membres de la seva família. Es va haver d'exiliar i trigà alguns anys a tornar a establir-se a Atenes. La seva rehabilitació com a personatge públic no fou mai completa, tot i les altes responsabilitats que va exercir. No tenim notícia exacta de la seva mort, ja entrat el segle IV aC.

L'obra d'Andòcides comprèn tres discursos, *Sobre els misteris*, *Sobre el seu retorn* i *Sobre el tractat de pau amb els lacedemonis*, pronunciats sempre per ell mateix. Els dos primers són sengles discursos de defensa davant els càrrecs de què l'acusaven, mentre que el tercer ens el mostra com a membre d'una ambaixada atenesa a Esparta. Polític avesat a l'acció, diplomàtic, negociant d'èxit, si hem de creure el que se'ns diu, Andòcides sembla haver tingut una gran capacitat d'atracció personal. Les seves magnífiques relacions no devien provenir solament dels vincles familiars amb altres casals aristocràtics d'arreu de Grècia.

Com a orador, Andòcides destaca per la qualitat de la seva narració. No tenia els dots argumentatius d'Antifont, però sí una gran capacitat per commoure, de vegades amb recursos manlevats a la tragèdia, d'altres mitjançant tècniques de caire còmic. La seva producció no és pas, com s'ha dit erròniament, la d'un orador d'ocasió, sinó la d'un autor atent a tota mena de literatura, tant l'heretada de la tradició com la contemporània, tant pel que fa a la prosa com al vers.

L'estil d'Andòcides atreu per la seva viva, per la qual cosa ha estat qualificat de natural i espontani. Tampoc no hi falten els elements constitutius de la prosa d'art.

Quant a la seva recepció, la incorporació d'Andòcides a la cultura catalana no es produeix fins a l'aparició de l'edició i traducció a la Fundació Bernat Metge (2006-2007).